poegl.-gümn. 1917/18, E. N. K. S-i tütarl.-gümn. ja õp.-sem. Tartus 1918/19, Tall. õp.-sem. ja tütarl. kommertsk. 1919/20, Tall. tehnikumis 1919. a-st, ühtlasi tehnik. insp. 1920. a-st ja eeltehnik., pärastise tehnik. juures töötava riigi ühistehnikagümn. juh. 1920—25. — Võttis osa Vabadussõjast 1919. — Avaldanud kooliraamatud *Algebra ülesannete kogu* I (1920), *Algebra* II (1923), *Neljakohalised logaritmide tabelid* (1921, VII tr. 1931), *Analüütil. geomeetria ülesanded* (1927). — Alal. asuk.: Tall.

PÄTS, Alice Josevina Amalie, seltskonnategelane. Sünd. 12. VIII 1879 Rannuküla t. Rannu v. Tartum.; vanemad — talupidajad Juhan Laksberg ja Mari (Riesenberg); abielus v.-sekr. Jaan Päts'iga 1900—18 (†). — Õppis Rannu klk.-k., käsitööd Tartus. — „Ühistöö" Rannu osak. algataja ja juh. 1919—20; R. naiskodukaitse asutajaid 1925 ja esinaine 1926—28; R. Perenaistes-i „Laine" asutajaid ja esinaine 1927. a-st. — Alal. asuk.: Rannuküla t. Rannu v.

PÄTS, Johanna, seltskonnategelane. Sünd. 17. XII 1890 Tall-s; vanemad — Taniel Veiler ja Maria (Jürgens); abielus dir. Voldemar Pätsiga 1910. a-st. — Lõpetas Tall. tütarl.-gümn.; õppinud Peterburis kõrgem. naiskurs. — Matem. õp. Tall. tütarl. kommertsk. 1910—18; o./üh. „Rahvaülik." asjaajadir. 1924. a-st. — Asutava Kogu l. 1919—20; E. Naisliidu abijuh. 1920. a-st; tegev muiski naisorg-es; osa võtnud Vabadussõja ajal „Ühistöö" tegevusest. — Alal. asuk.: Tall.

Toronto †13. XI 1977

PÄTS, Konstantin, riigimees. Sünd. 23. II 1874 Tahkuranna v. Pärnum.; vanemad — ehitusmeister, hiljemini talupidaja Jakob P. ja Olga (Tumanov); abielus Wilhelmine Pedi'ga 1902—10 (†). — Õppis Riia vaimul. sem. 1887—93, Pärnu gümn. 1893/94, Tartu ülik. õigusteadusk. 1894—98, mil lõpetas selle cand. jur. astmega. — Teenis vabatahtlikuna 96. Omski jalaväerüg-is Pihkvas 1898—99, mil lahkus sõjaväeteenistusest tagavaraväe lipnikuna; vandeadv. J. Poska abi Tall-s 1900—01; ajalehe „Teataja" väljaandja ja toimetaja Tall-s 1901—05; 1905. a. sündmuste tagajärjel maapaos Helveetsias, hiljemini Soomes 1906—09, vangis Peterburi „Krestõ" vanglas, Peterb. töölistenõuk. manifesti „Teatajas" avaldamise pärast, 1910—11; „Tall. Teat." toimetaja 1911—16; Vene sõjaväes Tall-s ühe ins.-väeosa adjutandina, hiljemini kindluse ehitusvalitsuse juriskonsuldina ja kindluse staabi mobilisatsiooniosak. juh. abina 1916—17; Kloostrimetsa t. omanik Kose-Lükatil Harjumaal. — Edumeelse E. erak. juhtivaid tegelasi võitluses sakslastega Tall. linnavalitsuse pärast linnavalimistel dets. 1904, mille tagajärjel Tall. linnavalitsus läks eestlaste kätte; Tall. linnanõunik 1904—05, linnapea abi 1905; E. rahvusväeosade loojaid, Tall. sõjaväelaste büroo l. ja E. sõjaväelaste ülemkomitee esim. 1917; Tall. miilitsa ülem, hiljemini Ajut. Maanõukogu l. Järvamaa esindajana, Ajut. Maavalitsuse esim. ja administratiivosak. juh. 1917; Maavalitsuses töötõrke õhutamise pärast enamlaste käes vangis, hiljemini põranda all kuni enamlaste võimu lõpuni 1917/18; Päästekomitee l. 1918; organiseerinud Saksa okup.-võimude vastu passiivset boikotti ja õhutanud opositsioonil. liikumist, pidades elavat kirjavahetust E. Ajut. Valitsuse Peterburis viibiva esindusega; koostanud protestideklaratsiooni, mis eesti vallavanemad Riia maakoosolekul 10. IV 1918 ette kandsid; Saksa okup.-võimude käes vangis ühe teise protestkirja pärast Kura, hiljemini Minski ja Grodno kub. 11. VI — 17. XI 1918; esimene E. pea- ja siseminister veebr. 1918; pea- ja sõjaminister 1918—19; riigivanem 1921—22, 1923—24 ja 1931—32; Asutava Kogu, I, II, III ja IV Riigikogu l. 1919. a-st; Riigikogu esim. 1922—23. — Fenno-Ugria komitee nõuk. esim.; Harju Panga asutajaid ja esim. 1919; Tall. Börsikomitee esim. 1920—21 ja 1924. a-st; Kaubandus-Tööstuskoja asutajaid, esim. ja kinnitus- ning pangasektsiooni l. 1925. a-st; E.-Vene Kaubanduskoja asutajaid ja esim. 1924. a-st. — Avaldanud raamatud *Maaküsimus* (1907), *Eestimaa talurahva seaduse arenemise ülevaade* (1911); tõlkinud *Eestimaa talurahva seaduse* (1901), A. Damaschke' *Kogukondlise omavalitsuse ülesanded* (1908), F. Lieber'i *Rahvavabadus ja omavalitsus* (1908), R. Diesel'i *Solidarismus* (1910), Julianus'e *Vabameelsus uuenduste teel* (1909), Th. Hertzka *Sotsialdemokratia ja sotsialvabameelsus* (1909); kaastööd teinud ajalehele „Peterb. Teat." j. t. —